

ПОНЯТТЯ І ВИДИ ВЛАДИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто питання поняття влади, її сутність, види, діяльність, завдання, також було розглянуто види влади, їх визначення та завдання, було проведено дослідження, в результаті якого були створені висновки стосовно даної теми.

Ключові слова: влада, поняття влади, види влади, державна влада, політична влада, політика.

Abstract

The issue of the concept of power, its essence, types, activities, tasks, types of power, their definitions and tasks were considered, a study was conducted, as a result of which conclusions were drawn on this topic,

Keywords: power, the concept of power, types of power, state power, political power, politics.

Вступ

Влада є одним із функціональних засад людського суспільства. Вона існує скрізь, де тільки є стійке об'єднання людей: в виробничому колективі, в установах, в державі, в сім'ї. Сам термін "влада" багатозначний і широко використовується, для визначення різних явищ не тільки у суспільстві, але і в природі.

Макс Вебер відзначав, що у залежності від обставин кажуть про владу батько над дітьми, про владу грошового мішка, про владу юридичної, духовної, економічної і т.д. Але в першу чергу під владою мають на увазі державну владу. Так, наприклад, в перекладі з французької мови влада *le pouvoir*, - це не тільки влада, але і синонім центрального уряду: на англійській мові *the power* – це не тільки влада, але і держава, держава з усією її міцністю, на німецькій – *die gewalt* – це тільки влада, але і міцність, а також насильство.

В сучасній науковій літературі немає (і не може бути) однозначного визначення поняття "влада", бо різні трактовки влади зв'язані не тільки з багатомірністю самого слова "влада", але і з різними засобами його вживання. Так, одні вважають, що влада – це здібність досягнення поставленої мети, накреслених планів, інші – влада – це здібність нав'язувати і проводити в життя визначені рішення; треті трактують владу як засіб самоорганізації людських, стосунків, заснованих на цілеспрямований розподіл функцій управління та підкорення; інші – влада – це особливі відношення між керівниками та керованими, і т.д.

Результати дослідження

Влада - це реальна можливість здійснювати свою волю в соціальному суспільному житті, нав'язуючи її, якщо необхідно, іншим. Відповідно до засобів влади, на яких будується, виділяються і види влади: економічна, соціальна, духовно-інформаційна, примусова (яку часто називають політичною) і політична. В залежності від суб'єктів, влада ділиться на державну, політичну, профспілкову та ін.

Політична влада - це політичні відносини, які відповідають соціально-структурним інтересам, що впливають з відносин власності на засоби виробництва, що обумовлюють соціальні переваги і авторитет власника, а, отже, приводять до створення суб'єкта і об'єкта влади, тобто до відносин панування і підкорення.

Державна влада має певні характерні риси. Це влада, що здійснюється за допомогою відокремленого на певній території державного апарату. На територію поширюється державний суверенітет. Територія підконтрольна, підвладна, державним структурам надається можливість вдаватись до засобів організованого і законодавчого правового насилля. Державна влада - це найвище, найповніше відображення політичної влади - є політично найрозвинутішою владою.

Економічна влада - це об'єктивно обумовлені матеріальними потребами життя суспільства відносини, в яких власник засобів виробництва підкоряє своїм інтересам інтереси інших учасників виробництва, причому робить це, керуючись саме правом власника, що, звичайно, знаходить і своє правове підкріплення, правову основу. Такий порядок належить до матеріального і духовного виробництва.

В звичайні, відносно спокійні періоди розвитку суспільства економічна влада домінує над іншими видами влади, тому що економічний контроль, підкреслює австрійський соціолог Фрід-ріх Хаєк, це не просто контроль однієї з сфер людського життя, ніяк не зв'язаний з іншими, це контроль над засобами досягнення всебічної мети.

Тісно зв'язана з економічною владою і влада соціальна. Якщо економічна влада передбачає розподіл матеріальних благ, то соціальна - визначає положення статусу, посад, пільг і привілеїв в соціальній структурі суспільства. В сучасних умовах за допомогою соціальної політики держави впливають на соціальне становище населення, викликаючи тим самим його лояльність і підтримку.

Духовно-інформаційна влада - це влада над людьми, що здійснюється за допомогою наукових знань, інформації. В сучасних умовах без опори на знання влада в суспільстві не може бути ефективною. Для безпосереднього впливу на свідомість людей, забезпечення їх лояльності і підтримки ними уряду і його рішень саме широко використовується знання та інформація, за допомогою інститутів соціалізації (школа, інші освітні установи, культурно-освітні товариства, асоціації та ін.), засобів масової інформації здійснюється саме вплив, дія на людей, формується покора за переконанням, обґрунтовуються мотиви і свідомість, ціннісні орієнтації та ін.

Примусова влада здійснюється над людьми за допомогою застосування або загрози застосування фізичної сили. Нерідко примусова влада ототожнюється з владою політичною. Однією з важливіших відмінних ознак політичної влади є, безумовно, легальне використання сили в межах всього суспільства. Та насилля, фізичний примус використовується і неполітичною владою

Висновки

Влада і є та, яка визначає політику. Влада існує скрізь, де є спільна діяльність, це необхідний атрибут суспільних відносин, суть якого полягає в перекладі матеріальних і духовних інтересів у спільну дію. Для того щоб забезпечити спільність в будь-якій справі, хтось повинен взяти на себе ініціативу розпорядження. Ця ініціатива або приймається, або заперечується. Така абстрактна модель функціонування влади: панування, домінування і злагоди та підпорядкування. У реалізації ж дійсного владного акта справа йде набагато складніше. Підпорядкування і опір виявляються переплетеними між собою дуже складним і для кожного окремого випадку специфічним чином.

Політична влада, охоплюючи всі сфери життя і моделюючи людські відносини, зраджує їм статус політичний, є джерелом і основою цієї політики, тобто влада - першооснова політики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Буренко В. І., Журавльов В.В. Політологія: підручник. – М.: Изд-во Моск. гуманіт. ун-ту, 2004.
2. Козирев Г. І., К59 Основи соціології та політології: підручник. – М.: ІД «ФОРУМ»: ИНФРА-М, 2007.
3. Політологія: навчальний посібник / За ред. А. С. Тургаєва, А. Є. Хренова. – СПб.; Питер, 2005.
4. Гаджієв К. С. Політологія: підручник. М: «Логос», 2002.
5. Грязнова А. Г. Курс політології. М: «Инфра-М», 2003.
6. Полуніна Г. В. Політологія: навчальний посібник для ВУЗів. М: «Акаліс», 2005.
7. Сирота Н. М. Політологія. С-Пб.: «Пітер», 2006.
8. Соловйов Л. І. Політологія. М: «Аспект Пресс», 2002.

Лазюк Владислав Володимирович – студент групи Е-20мс, факультет електроенергетики та електромеханіки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: vladlazyuk24@gmail.com.

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** – кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук Вінницького національного технічного університету, академік Української Академії політичних наук, м. Вінниця, e-mail: kornienko@vntu.edu.ua.

Lazyuk Vladislav V. – student faculty of electroenergetics and electromechanics, Vinnytsia national technical university, Vinnytsia, e-mail: vladlazyuk24@gmail.com.

Supervisor: **Kornienko Valeriy O.** – Candidate of Historical Sciences, Doctor of Political Sciences, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences of Vinnytsia National Technical University, Academician of the Ukrainian Academy of Political Sciences, Vinnytsia, e-mail: kornienko@vntu.edu.ua.